

в спільній груповій діяльності.

Література

1. Кондрашова Л.В. Підготовка майбутніх педагогів до спілкування // Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. праць. – Кривий Ріг: КДПУ, 2005. – Вип.12. – С. 3-10.
2. Соколова И. Формирование у школьников коллективистского типа поведения // Воспитание школьников. – 1983. – №5. – С. 17-21.
3. Кацнельсон Л.Д. Формирование общественной активности подростков в условиях школы полного дня: Дис... канд.пед.наук: 13.00.01. – Л., 1980. – 210 с.

Н.В.Богомолова

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МОЛОДШИХ КЛАСІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПРОБЛЕМНОМУ ВИКЛАДІ ОРФОГРАФІЇ

В статье указывается, что учебная деятельность наиболее полноценно осуществляется в развивающем обучении в ходе реализации проблемного подхода к обучению. Выделяются основные знания и умения будущего учителя родного языка при применении проблемного метода обучения.

In the article is marked, that educational activity is most valuably carried out in developing studies during realization of the problem going near studies. Basic knowledges and abilities of future teacher of the mother tongue are selected at application of problem method of studies.

Сучасний оновлений процес навчання в школі потребує якісно нової підготовки вчителя до проектування спільної діяльності з учнями.

Однією з проблем сучасного навчання є прагнення вчителя викликати в учнів зацікавленість до предмета при вивченні тієї чи іншої теми. Цьому сприяє створення проблемних ситуацій, які викликають інтерес до здобуття знань, мобілізують навички та вміння учнів, стимулюють розвиток пізнавальної діяльності при розв'язанні проблемних завдань.

На думку відомих психологів і педагогів

Л.П.Блонського, Л.С.Виготського, В.В.Давидова, Л.В.Занкова, Н.Б.Істоміної, А.Н.Леонтьєва, І.Я.Лернера, А.М.Матюшкіна, М.І.Махмутова, В.Оконь, С.Л.Рубинштейна, М.Н.Скаткіна, І.С.Якиманської та ін. навчальна діяльність найбільш повноцінно здійснюється в розвиваючому навчанні в ході реалізації проблемного підходу до навчання.

Один з основоположників проблемного навчання М.І.Махмутов визначає проблемне навчання як дидактичну систему розвиваючого навчання, що спричиняє загальний інтелектуальний розвиток школяра, який забезпечує міцність знань і особливий тип мислення, глибину переконань і творче застосування знань.

Головним завданням шкіл є формування гармонійно розвинутої особи. Основний показник всесторонньо і гармонійно розвинутої особи – наявність високого рівня розумових здібностей. Якщо навчання веде до розвитку творчих здібностей, то його можна поєднувати з розвиваючим навчанням, тобто таким, при якому вчитель, спираючись на знання закономірностей розвитку мислення, спеціальними педагогічними засобами веде цілеспрямовану роботу з формування розумових здібностей і пізнавальних потреб своїх учнів у процесі вивчення основ наук. Таке навчання є проблемним.

Проте питання професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя початкової ланки освіти до проблемного вивчення орфографічного матеріалу, до цього часу залишається недослідженим, що й обумовлює актуальність нашого дослідження, котра зумовлена наявністю практичної потреби у забезпеченні підготовки кваліфікованих учителів, здатних до творчої праці та професійного розвитку. Та як зазначає Л.В.Ізотова, майбутній творчий потенціал держави багато в чому залежить від того, чи в змозі педагогічна наука і шкільна практика вже сьогодні виробити ґрунтовну педагогічну теорію та ефективну технологію управління процесом розвитку творчих можливостей особистості, щоб розкрити таланти і здібності кожного та всіх [3, с. 4].

Підготовка фахівців у вищому навчальному закладі з використанням сучасних освітніх технологій (проблемне навчання)

уможливлює формування у них таких умінь, як швидка орієнтація у нестандартній професійній ситуації та прийнятті відповідного нестандартного правильного рішення.

Безпосередньо впровадження сучасних технологій навчання у вищих навчальних закладах різного рівня вивчали В.Безпалько, В.Бондар, Г.Бордовський, О.Гаврилюк, М.Кларін, О.Долженко, Д.Чернилевський, Н.Корсунська, І.Прокопенко, А.Слободянюк, Ф.Янушкевич та ін.

Проблемний характер навчання – це світогляд викладача, його спосіб мислення. Проблемний підхід змушує викладача не лише інакше викладати, але й, у першу чергу, інакше мислити [2, с. 68].

Проблемне навчання засноване на створенні особливого виду мотивації, тому вимагає адекватного конструювання дидактичного змісту матеріалу, яке повинне бути представлене як ланцюг проблемних завдань, що складають проблемні ситуації. Однак створення проблемної ситуації, проблемності в навчанні представляє значні педагогічні труднощі, особливо для вчителів початкових класів. Це пов'язано з тим, що дотепер недостатньо вивчено деякі сторони проблемного навчання в початковій школі, зокрема, питання проблемного навчання української мови. У якийсь мірі, саме із цієї причини в навчальному процесі початкової школи проблемні завдання використовуються рідше.

Традиційні дидактичні методи вказували в основному на зміст діяльності вчителя. Проблемний метод, враховуючи внутрішні закономірності не тільки здобування знань, формування вмінь і навичок, але й розвитку духовних сил дитини під час навчання, розглядає педагогічний процес як двоєдину діяльність учителя і учнів [7, с. 12].

Вирішення проблемного завдання – вид роботи, що характеризується найбільш високим рівнем пізнавальної активності і самостійності учнів. При цьому поетапно виконуються декілька дій:

- постановка (усвідомлення проблеми);
- пошук способів вирішення (з висуненням гіпотези);
- вирішення;

- перевірка правильності вирішення.

Практичне використання методики проблемного навчання під час вивчення орфографії включає в себе декілька етапів:

1. Розробка проблемного питання, яке повинно бути:

- складним, містити в собі протиріччя;
- цікавим;
- об'ємним, здатним охопити широке коло питань;
- таким, що передбачає наукову суперечку;
- таким, що створює труднощі, необхідні для проблемної ситуації.

2. Переведення проблемного питання в проблемну ситуацію, що здійснюється шляхом:

- поглиблення проблемного питання;
- пошуку різних способів його вирішення;
- через зіставлення різних варіантів відповідей.

3. Форми вирішення проблемних ситуацій:

- наукова суперечка;
- проблемна лекція;
- дискусія;
- проблемні задачі і завдання;
- задачі дослідницького характеру.

4. Визначення проблемних ситуацій:

- рівень розвитку учнів;
- характер орфографічного матеріалу;
- педагогічні цілі;
- творчі і пізнавальні здібності учнів, їх інтереси і потреби;
- організація пошукової роботи;
- стимуляція особистої зацікавленості учнів у розв'язанні проблемної ситуації.

5. Створення блоків проблемних уроків.

6. Підготовка проблемних домашніх завдань.

7. Розробка проблемного дидактичного і контрольного матеріалу.

Реалізація проблемного навчання в школі здійснюється через особливу діяльність учителя, пов'язану з рішенням педагогічних завдань. Тому деякі автори використовують термін

“проблемний підхід в організації навчання” або “технологія проблемного навчання”. У нашій роботі під “проблемним підходом в організації навчання” розуміється така технологія організації навчання, що пов'язана з інтенсифікацією традиційного навчання за допомогою висування перед учнями проблемних завдань. Організація проблемного підходу до вивчення орфографії в початкових класах – це свідоме створення вчителем проблемних ситуацій шляхом постановки перед учнями проблемних завдань, створення відповідних для виникнення проблеми умов, а потім і самостійного виходу із проблемної ситуації й розв'язання проблемного завдання.

При вивченні методики навчання орфографії в початковій школі ми розглядаємо проблемний підхід до вивчення матеріалу як засіб і як предмет вивчення. Отже, ми виділили основні знання і уміння майбутнього вчителя рідної мови. Він повинен знати:

- особливості проблемного підходу до навчання орфографії (формування інтелектуальної діяльності учнів, спрямованої на самостійне засвоєння нових орфографічних знань, вироблення в них прийомів логіко-теоретичного мислення та інтуїції; систематичне застосування різноманітних видів самостійних робіт на уроці; можливості здійснення диференційованого навчання);
- способи створення проблемних ситуацій на уроках орфографії (використання експерименту, підведення учнів до обґрунтування неочевидних залежностей, пропедевтичні завдання, підведення учнів до самостійних індуктивних висновків, розв'язування підготовчих вправ та завдань, створення ситуації вибору; підведення учнів до висновків, що суперечать їх попереднім уявленням; організація дискусії; порівняння нового поняття з вивченим раніше; міжпредметні зв'язки).

Уміти: створювати навчальні проблеми і проблемні ситуації на уроках рідної мови; організувати пошукову діяльність учнів; проводити аналіз того чи іншого розділу програми з мови і відповідного підручника для виділення закладених в них провідних ідей та можливостей створення певних типів

проблемних ситуацій.

Формування потенційних можливостей сьогоденного студента і майбутнього спеціаліста пов'язане з удосконаленням самого процесу навчання, спрямованого на активізацію розумової діяльності студента, розвиток його творчого мислення. Активізація творчої, пізнавальної діяльності студентів сприяє проблемному навчанню, яке в умовах швидкого збільшення обсягу інформації і необхідності її більш якісної переробки і засвоєння виступає дуже ефективним засобом досягнення міцних і глибоких знань, навичок і умінь.

Впровадження сучасних освітніх технологій викликає суттєві динамічні зміни у викладацькій діяльності, збільшується роль педагогічної культури викладача як суб'єкта управління в навчальному процесі.

Отже, проблемне навчання є засобом розвитку пошукових здібностей учнів, вироблення в них умінь аналізу і синтезу, здатності творчо використовувати засвоєні знання, відкривати наукові істини.

Література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
2. Волосюк М.А. Проблемне навчання як провідний метод розвиваючого навчання в умовах особистісно орієнтованої парадигми освіти // Управління школою, 2005. – № 16-18.
3. Ізотова Л.В. Підготовка майбутніх вчителів початкових класів до розвитку творчих можливостей молодших школярів у процесі навчання математики. Автореф. дис.... канд. пед. наук. – Київ, 2004. – 21 с.
4. Ковальчук В.Ю. Професійна та світоглядно-педагогічна підготовка сучасного вчителя. – Дрогобич: КОЛО, 2004. – 264 с.
5. Махмутов М.И. Организация проблемного обучения в школе: Книга для учителя. – М., 1977. – 240 с.
6. Савченко О.Я. Удосконалення професійної підготовки

майбутніх учителів початкових класів // Початкова школа, 2001. – №7. – С. 1-4.

7. Шкільник М.М. Проблемний підхід для вивчення частин мови: Посібник для вчителів. – К., 1986. – 136 с.

Н.Є.Дмитренко

ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ПРИВАТНИХ ШКОЛАХ УКРАЇНИ

Данная статья посвящена проблеме внедрения педагогических технологий в процесс профильного обучения в частных общеобразовательных учебных заведениях Украины. Автор определяет основные педагогические технологии и специфику их внедрения в частных школах Украины.

This article is devoted to the problem of realization of pedagogical technologies at the process of profile education at the private schools of Ukraine. The author determines the main characteristics and specific factors of pedagogical technologies at the educational process at the private schools of Ukraine.

Актуальність проблеми. Профільне навчання школярів в приватній школі з малою наповнюваністю класів вимагає зміни методичних підходів до побудови всього навчально-виховного процесу з урахуванням його специфічних для приватної школи особливостей, модифікації використовуваних технологій навчання, їх пристосовування до тих основних організаційно-педагогічних умов, які властиві малочисельним класам.

Аналіз попередніх досліджень. Важливим кроком у розв'язанні проблеми стали праці Н.О.Аніскіної, В.В.Гузєєва, С.Н.Рягіна, О.Я.Савченко, де розкриваються особливості педагогічних технологій профільного навчання в старшій школі на основі введення Державного стандарту; С.У.Гончаренка, Ю.І.Мальованого, В.А.Орлова, А.В.Хуторського, у яких висвітлюються теоретико-методичні питання профільного навчання; М.І.Бурди, Г.В.Дорофєєва, А.А.Пінського, що розкривають співвідношення базової і профільної підготовки; Ю.І.Діка, А.Ж.Жафярова, Ю.М.Колягіна, П.С.Лернера з використання технічних засобів і телекомунікаційних технологій у